ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 19ης Ιουνίου 1990 *

Στην υπόθεση C-213/89,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του House of Lords προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

The Queen

και

Secretary of State for Transport, ex parte: Factortame Ltd κ.λπ.,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου και, συγκεκριμένα, όσον αφορά την έκταση της εξουσίας των εθνικών δικαστηρίων να διατάσσουν προσωρινά μέτρα οσάκις διακυβεύονται δικαιώματα που φέρονται ως παρεχόμενα από το κοινοτικό δίκαιο.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους O. Due, πρόεδρο, Sir Gordon Slynn, K. N. Κακούρη, F. A. Schockweiler, M. Zuleeg, προέδρους τμήματος, G. F. Mancini, R. Joliet, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, F. Grévisse, M. Díez de Velasco, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Tesauro
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

— η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον T. J. G. Pratt, Principal Assistant Treasury Solicitor, επικουρούμενο από τους Sir Nicholas Lyell, QC, Solicitor General, Christopher Bellamy, QC, και Christopher Vajda, barrister,

— η ιρλανδική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Louis J. Dockery, Chief State Solicitor, επικουρούμενο από τον James O'Reilly, SC, του δικηγορικού συλλόγου Ιρλανδίας,

— οι Factortame Ltd κ.λπ., εκπροσωπούμενοι από τους David Vaughan, QC, Gerald Barling, barrister, David Anderson, barrister, και Stephen Swabey, solicitor, του δικηγορικού γραφείου Thomas Cooper & Stibbard,

— η Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους Götz zur Hausen, νομικό σύμβουλο, και Peter Oliver, μέλος της νομικής της υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, των Factortame Ltd κ.λπ., της Rawlings (Trawling) Ltd, εκπροσωπούμενης από τον N. Forwood, QC, και της Επιτροπής, που υποβλήθηκαν με τις αγορεύσεις κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 5ης Απριλίου 1990,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Μαΐου 1990,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 18ης Μαΐου 1989, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Ιουλίου 1989, το House of Lords υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου και, συγκεκριμένα, όσον αφορά την έκταση της εξουσίας των εθνικών δικαστηρίων να διατάσσουν προσωρινά μέτρα οσάκις διακυβεύονται δικαιώματα που φέρονται ως παρεχόμενα από το κοινοτικό δίκαιο.

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Secretary of State for Transport (Υπουργού Μεταφορών) και της εταιρίας Factortame Ltd και άλλων εταιριών διεπόμενων από το βρετανικό δίκαιο, καθώς και των διαχειριστών και μετόχων των εταιριών αυτών, η πλειονότητα των οποίων είναι ισπανοί υπήκοοι (στο εξής: αναιρεσείοντες της κύριας δίκης).

3 Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, οι εν λόγω εταιρίες έχουν την κυριότητα ή την εκμετάλλευση 95 αλιευτικών πλοίων που είχαν νηολογηθεί ως βρετανικά πλοία βάσει του Merchant Shipping Act 1894 (νόμος περί εμπορικής ναυτιλίας του 1894). 53 από τα πλοία αυτά, καίτοι είχαν αρχικά νηολογηθεί στην Ισπανία και έφεραν την ισπανική σημαία, ενεγράφησαν στη συνέχεια στο βρετανικό νηολόγιο κατά διάφορες ημερομηνίες, αρχής γενομένης από το 1980. Τα υπόλοιπα 42 πλοία είχαν εξ υπαρχής νηολογηθεί στο Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά αγοραστεί από τις εταιρίες σε διάφορες ημερομηνίες, κυρίως μετά το 1983.

4 Το νομικό καθεστώς της νηολογήσεως των βρετανικών αλιευτικών πλοίων τροποποιήθηκε ριζικώς με το μέρος II του Merchant Shipping Act 1988 (νόμος περί εμπορικής ναυτιλίας του 1988, στο εξής: ο νόμος του 1988) και από τους Merchant Shipping (Registration of Fishing Vessels) Regulations 1988 (κανονισμοί του 1988 σχετικά με τη νηολόγηση αλιευτικών πλοίων, στο εξής « κανονισμοί του 1988 »)· S. I. 1988, αριθ. 1926). Δεν αμφισβητείται ότι το Ηνωμένο Βασίλειο προέβη στην τροποποίηση αυτή για να θέσει τέρμα στην πρακτική που είναι γνωστή ως « quota hopping », δηλαδή στην πρακτική η οποία, κατά την κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, συνίσταται στη « λεηλασία » των χορηγούμενων στο Ηνωμένο Βασίλειο ποσοστώσεων αλιείας από πλοία τα οποία, καίτοι φέρουν τη βρετανική σημαία, δεν είναι στην πραγματικότητα βρετανικά.

5 Με τον νόμο του 1988 προβλέφθηκε η θέσπιση νέου νηολογίου, στο οποίο πρέπει να εγγράφονται στο εξής όλα τα βρετανικά αλιευτικά πλοία, περιλαμβανομένων και αυτών που είχαν ήδη εγγραφεί στο παλαιό γενικό νηολόγιο βάσει του νόμου περί εμπορικής ναυτιλίας του 1894. Ωστόσο, μόνο τα αλιευτικά πλοία που πληρούν τους όρους του άρθρου 14 του νόμου του 1988 μπορούν να εγγράφονται στο νέο νηολόγιο.

6 Το άρθρο αυτό ορίζει, στην παράγραφο 1, ότι ένα αλιευτικό σκάφος δεν μπορεί να εγγραφεί στο νέο νηολόγιο, εκτός εάν υπάρχει αντίθετη απόφαση του Υπουργού Μεταφορών, παρά μόνο:

« α) εάν ο κύριος του σκάφους είναι Βρετανός,

β) εάν η εκμετάλλευση του σκάφους και η χρησιμοποίησή του διευθύνεται και ελέγχεται με βάση το Ηνωμένο Βασίλειο, και

γ) εάν ο ναυλωτής ή ο εφοπλιστής είναι φυσικό πρόσωπο ή εταιρία που συγκεντρώνει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις ».

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, ένα αλιευτικό σκάφος θεωρείται ότι ανήκει σε Βρετανό, εφόσον ανήκει κατά κυριότητα και εξ ολοκλήρου σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα ή εταιρίες που συγκεντρώνουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις και εφόσον μια ή περισσότερες από τις εταιρίες που συγκεντρώνουν τις εν λόγω προϋποθέσεις αντλούν όντως τα εκ της επί του σκάφους κυριότητας οφέλη (beneficial ownership) ή εφόσον ένα ή περισσότερα από τα πρόσωπα που συγκεντρώνουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις αντλούν εξ αυτού οφέλη τουλάχιστον κατά 75 %. Η παράγραφος 7 του ίδιου άρθρου ορίζει ότι ως « πρόσωπο που συγκεντρώνει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις » νοείται το φυσικό πρόσωπο που έχει τη βρετανική ιθαγένεια και κατοικεί και διαμένει στο Ηνωμένο Βασίλειο και ότι ως « εταιρία που συγκεντρώνει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις » νοείται η εταιρία που έχει συσταθεί και έχει την έδρα της στο Ηνωμένο Βασίλειο, της οποίας τουλάχιστον το 75 % του εταιρικού κεφαλαίου ανήκει σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα ή εταιρίες που συγκεντρώνουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις και της οποίας τουλάχιστον το 75 % των διευθυντών είναι άτομα που συγκεντρώνουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις.

7 Ο νόμος και οι κανονισμοί του 1988 άρχισαν να ισχύουν την 1η Δεκεμβρίου 1988. Ωστόσο, δυνάμει του άρθρου 13 του νόμου, η ισχύς των νηολογήσεων που είχαν γίνει υπό το καθεστώς του προγενέστερου συστήματος παρατάθηκε, για μια μεταβατική περίοδο, μέχρι τις 31 Μαρτίου 1989.

8 Στις 4 Αυγούστου 1989, η Επιτροπή άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή βάσει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ, ζητώντας να αναγνωριστεί ότι το Ηνωμένο Βασίλειο, επιβάλλοντας τις προϋποθέσεις περί ιθαγενείας που θέτει το άρθρο 14 του νόμου του 1988, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 7, 52 και 221 της Συνθήκης ΕΟΚ. Η προσφυγή αυτή αποτελεί το αντικείμενο της υποθέσεως 246/89 η οποία εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου. Με χωριστό δικόγραφο, που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου την ίδια ημέρα, η Επιτροπή ζήτησε από το Δικαστήριο να

διατάξει, προσωρινώς, την αναστολή της εφαρμογής των προϋποθέσεων αυτών περί ιθαγενείας όσον αφορά τους υπηκόους άλλων κρατών μελών και για τα αλιευτικά πλοία τα οποία, μέχρι τις 31 Μαρτίου 1989, ασκούσαν αλιευτικές δραστηριότητες υπό βρετανική σημαία και με βρετανική άδεια αλιείας. Με τη Διάταξη της 10ης Οκτωβρίου 1989 (246/89 R, Συλλογή 1989, σ. 3125), ο πρόεδρος του Δικαστηρίου δέχθηκε το αίτημα αυτό. Σε εκτέλεση της Διατάξεως αυτής, το Ηνωμένο Βασίλειο εξέδωσε βασιλικό διάταγμα για την τροποποίηση του άρθρου 14 του νόμου του 1988, το οποίο άρχισε να ισχύει από τις 2 Νοεμβρίου 1989.

9 Όταν άρχισε να εφαρμόζεται η διαδικασία που αποτέλεσε την αιτία της διαφοράς της κύριας δίκης, τα 95 αλιευτικά πλοία των αναιρεσειόντων δεν πληρούσαν μια τουλάχιστον από τις προϋποθέσεις νηολογήσεως του άρθρου 14 του νόμου του 1988 και, επομένως, δεν μπορούσαν να εγγραφούν στο νέο νηολόγιο.

10 Δεδομένου ότι τα πλοία αυτά επρόκειτο να στερηθούν του δικαιώματος να αλιεύουν μετά την 1η Απριλίου 1989, οι εν λόγω εταιρίες αμφισβήτησαν, με αίτησή τους για δικαστικό έλεγχο που υπέβαλαν στις 16 Δεκεμβρίου 1988 ενώπιον του High Court of Justice, Queen's Bench Division, το ότι το μέρος II του νόμου του 1988 συμβιβάζεται προς το κοινοτικό δίκαιο· οι ίδιες εταιρίες ζήτησαν επίσης τη λήψη προσωρινών μέτρων για ολόκληρο το διάστημα κατά το οποίο το δικαστήριο αυτό δεν θα αποφαινόταν οριστικώς επί της αιτήσεώς τους για δικαστικό έλεγχο.

11 Με απόφασή του της 10ης Μαρτίου 1989, το Divisional Court του Queen's Bench Division: i) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με τα θέματα κοινοτικού δικαίου που είχαν ανακύψει κατά τη διάρκεια της διαδικασίας· ii) διέταξε, προσωρινώς, την αναστολή της εφαρμογής, ως προς τους αναιρεσείοντες, του μέρους II του νόμου και των κανονισμών του 1988.

12 Στις 13 Μαρτίου 1989, ο Secretary of State for Transport άσκησε έφεση κατά της Διατάξεως του Divisional Court περί των προσωρινών μέτρων. Με απόφαση της 22ας Μαρτίου 1989, το Court of Appeal έκρινε ότι, δυνάμει του εθνικού δικαίου, τα δικαστήρια δεν έχουν την εξουσία να αναστέλλουν προσωρινώς την εφαρμογή των νόμων και, όπως ήταν επόμενο, εξαφάνισε τη Διάταξη του Divisional Court.

13 Το House of Lords, ενώπιον του οποίου έφθασε η διαφορά, εξέδωσε την προαναφερθείσα απόφασή του της 18ης Μαΐου 1989. Με την απόφαση αυτή, το εν λόγω δικαστήριο αναγνώρισε, καταρχάς, το βάσιμο των ισχυρισμών των αναιρεσειόντων της κύριας δίκης όσον αφορά το ανεπανόρθωτο της ζημίας που θα υφίσταντο σε περίπτωση μη λήψεως των αιτουμένων προσωρινών μέτρων και ευδοκιμήσεως της προσφυγής τους στην κύρια δίκη. Έκρινε, ωστόσο, ότι δυνάμει του εθνικού δικαίου τα βρετανικά δικαστήρια δεν έχουν την εξουσία να διατάσσουν προσωρινά μέτρα σε περίπτωση όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης· ειδικότερα, υφίστατο προς τούτο κώλυμα από τον παλαιό κανόνα του common law, κατά τον οποίο κανένα προσωρινό μέτρο δεν μπορεί να διαταχθεί κατά του Στέμματος, δηλαδή κατά της κυβερνήσεως, σε συνδυασμό με το τεκμήριο ότι οι εθνικοί νόμοι είναι σύμφωνοι προς το κοινοτικό δίκαιο, εφόσον δεν έχει εκδοθεί απόφαση για το αν συμβιβάζονται με το δίκαιο αυτό.

14 Στη συνέχεια, το House of Lords διερωτάται μήπως, παρά τον εν λόγω κανόνα του εθνικού δικαίου, τα βρετανικά δικαστήρια έχουν την εξουσία, στηριζόμενα στο κοινοτικό δίκαιο, να διατάσσουν προσωρινά μέτρα κατά του Στέμματος.

15 Κατά συνέπεια, κρίνοντας ότι η διαφορά έθετε πρόβλημα ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, το House of Lords αποφάσισε να αναστείλει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, την ενώπιόν του διαδικασία έως ότου το Δικαστήριο αποφανθεί επί των εξής προδικαστικών ερωτημάτων:

« 1) Οσάκις,

i) διάδικος ενώπιον εθνικού δικαστηρίου ισχυρίζεται ότι αντλεί, βάσει διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, δικαιώματα συνεπαγόμενα άμεσα αποτελέσματα στο εθνικό δίκαιο (τα " προβαλλόμενα δικαιώματα "),

ii) η εφαρμογή συγκεκριμένου εθνικού μέτρου θα στερεί αυτομάτως τον διάδικο αυτό των προβαλλομένων δικαιωμάτων,

iii) υφίστανται σοβαρά επιχειρήματα τόσο υπέρ όσο και κατά της υπάρξεως των προβαλλομένων δικαιωμάτων και το εθνικό δικαστήριο έχει ζητήσει, βάσει του άρθρου 177, την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με το αν υφίστανται τα προβαλλόμενα δικαιώματα,

iv) κατά το εθνικό δίκαιο υπάρχει τεκμήριο ότι το εν λόγω εθνικό μέτρο συμβιβάζεται με το κοινοτικό δίκαιο, εκτός αν και έως ότου κηρυχθεί ασυμβίβαστο,

v) το εθνικό δικαστήριο δεν έχει την εξουσία να διατάξει τη λήψη προσωρινών μέτρων για την προστασία των προβαλλομένων δικαιωμάτων, αναστέλλοντας την εφαρμογή του εθνικού μέτρου ενόσω εκκρεμεί η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως,

vi) ο δικαιούχος ενδέχεται να υποστεί, αν δεν διαταχθούν τα ανωτέρω προσωρινά μέτρα, ανεπανόρθωτη ζημία, εφόσον η προδικαστική απόφαση αναγνωρίσει, τελικά, την ύπαρξη των προβαλλομένων δικαιωμάτων,

το κοινοτικό δίκαιο

α) υποχρεώνει το εθνικό δικαστήριο να διατάξει τα ανωτέρω προσωρινά μέτρα για την προστασία των προβαλλομένων δικαιωμάτων, ή

β) παρέχει στο εθνικό δικαστήριο την εξουσία να διατάξει τέτοια προσωρινά μέτρα για την προστασία των προβαλλομένων δικαιωμάτων;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα 1, σημείο α), και καταφατικής στο ερώτημα 1, σημείο β), βάσει ποίων κριτηρίων πρέπει να ληφθεί η απόφαση σχετικά με το αν πρέπει ή όχι να διαταχθούν τέτοια προσωρινά μέτρα για την προστασία των προβαλλομένων δικαιωμάτων; »

16 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης, η εξέλιξη της διαδικασίας και οι παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται κατωτέρω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

17 Από τη δικογραφία και, ιδίως, από την απόφαση περί παραπομπής καθώς και από την προεκτεθείσα πορεία της υποθέσεως στα εθνικά δικαστήρια, σε πρώτο και δεύτερο βαθμό, απορρέει ότι με το προδικαστικό ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το εθνικό δικαστήριο, ενώπιον του οποίου έχει αχθεί μία σχετική με το κοινοτικό δίκαιο διαφορά, οφείλει, εφόσον κρίνει ότι το μόνο εμπόδιο για να διατάξει προσωρινά μέτρα αποτελεί ένας κανόνας εθνικού δικαίου, να μην εφαρμόσει τον κανόνα αυτό.

18 Για να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, πρέπει να υπομνηστεί ότι το Δικαστήριο με την απόφασή του της 9ης Μαρτίου 1978, Simmenthal (106/77, ECR 1978, σ. 629), δέχθηκε ότι οι απευθείας εφαρμοζόμενοι κανόνες του κοινοτικού δικαίου « πρέπει να αναπτύσσουν πλήρως τα αποτελέσματά τους, κατά τρόπο ομοιόμορφο σε όλα τα κράτη μέλη, αφ' ης στιγμής τίθενται σε ισχύ και καθ' όλη τη διάρκεια της ισχύος τους » (σκέψη 14) και ότι, « δυνάμει της αρχής της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου, οι διατάξεις της Συνθήκης και οι πράξεις των κοινοτικών οργάνων που εφαρμόζονται άμεσα έχουν ως αποτέλεσμα, στις σχέσεις τους με το εσωτερικό δίκαιο των κρατών μελών... να καθιστούν αυτοδικαίως ανεφάρμοστη, απλώς και μόνο με τη θέση τους σε ισχύ, κάθε αντίθετη διάταξη της εθνικής νομοθεσίας » (σκέψη 17).

19 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, στα εθνικά δικαστήρια εναπόκειται, κατ' εφαρμογήν της αρχής της συνεργασίας που έχει τεθεί με το άρθρο 5 της Συνθήκης, να διασφαλίζουν τη νομική προστασία που απορρέει για τους πολίτες από το άμεσο αποτέλεσμα των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου (βλέπε τις πλέον πρόσφατες αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 1980, Ariete, 811/79, ECR 1980, σ. 2545, και Mireco, 826/79, ECR 1980, σ. 2559).

20 Το Δικαστήριο έχει επίσης αποφανθεί ότι είναι ασυμβίβαστη προς τις συμφυείς με τον χαρακτήρα του κοινοτικού δικαίου επιταγές κάθε διάταξη εθνικού δικαίου ή κάθε πρακτική, νομοθετική, διοικητική ή δικαστική, η οποία θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της αποτελεσματικότητας του κοινοτικού δικαίου λόγω της μη αναγνωρίσεως στο αρμόδιο για την εφαρμογή του δικαίου αυτού δικαστήριο της εξουσίας να πράττει, κατά το χρονικό ακριβώς σημείο της εφαρμογής αυτής, οτιδήποτε είναι αναγκαίο ώστε να αποκλείεται η εφαρμογή των εθνικών νομοθετικών διατάξεων που εμποδίζουν ενδεχομένως, έστω και προσωρινώς, την πλήρη αποτελεσματικότητα των κοινοτικών κανόνων (προαναφερθείσα απόφαση της 9ης Μαρτίου 1978, Simmenthal, σκέψεις 22 και 23).

21 Πρέπει να προστεθεί ότι η πλήρης αποτελεσματικότητα του κοινοτικού δικαίου θα θιγόταν εξίσου αν ένας κανόνας εθνικού δικαίου μπορούσε να εμποδίσει το δικαστήριο ενώπιον του οποίου έχει αχθεί μία διεπόμενη από το κοινοτικό δίκαιο διαφορά να διατάξει προσωρινά μέτρα για τη διασφάλιση της πλήρους αποτελεσματικότητας της προδικαστικής αποφάσεως που πρόκειται να εκδοθεί σχετικά με την ύπαρξη των προβαλλομένων βάσει του κοινοτικού δικαίου δικαιωμάτων. Εξ αυτού έπεται ότι το δικαστήριο το οποίο, υπό τις περιστάσεις αυτές, θα διέτασσε προσωρινά μέτρα, αν δεν προσέκρουε σε κανόνα του εθνικού δικαίου, υποχρεούται να μην εφαρμόσει τον κανόνα αυτό.

22 Η ερμηνεία αυτή στοιχεί με το σύστημα που καθιερώνει το άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, του οποίου η πρακτική αποτελεσματικότητα θα θιγόταν αν το εθνικό δικαστήριο, το οποίο αναστέλλει την ενώπιόν του διαδικασία έως ότου το Δικαστήριο απαντήσει στο προδικαστικό του ερώτημα, δεν μπορούσε να διατάξει προσωρινά μέτρα ισχύοντα μέχρι την έκδοση της αποφάσεως την οποία θα λάβει μετά την απάντηση του Δικαστηρίου.

23 Κατά συνέπεια, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το κοινοτικό δίκαιο πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το εθνικό δικαστήριο, ενώπιον του οποίου έχει αχθεί διαφορά σχετική με το κοινοτικό δίκαιο και το οποίο κρίνει ότι το μόνο εμπόδιο για να διατάξει προσωρινά μέτρα αποτελεί ένας κανόνας εθνικού δικαίου, οφείλει να μην εφαρμόσει τον κανόνα αυτό.

Επί των δικαστικών εξόδων

24 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, η ιρλανδική κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Επειδή η διαδικασία έχει έναντι των διαδίκων της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε, με απόφαση της 18ης Μαΐου 1989, το House of Lords, αποφαίνεται:

Το κοινοτικό δίκαιο πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το εθνικό δικαστήριο, ενώπιον του οποίου έχει αχθεί διαφορά σχετική με το κοινοτικό δίκαιο και το οποίο κρίνει ότι το μόνο εμπόδιο για να διατάξει προσωρινά μέτρα αποτελεί ένας κανόνας εθνικού δικαίου, οφείλει να μην εφαρμόσει τον κανόνα αυτό.

Due Slynn Κακούρης Schockweiler Zuleeg

Mancini Joliet Moitinho de Almeida

Rodríguez Iglesias Grévisse Díez de Velasco

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 19 Ιουνίου 1990.

Ο γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο πρόεδρος

O. Due